

Motion till riksdagen 2022/23:862

av **Catarina Deremar m.fl. (C)**

Fri journalistik och opinionsbildning som bevakar hela Sverige

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utveckla mediestödet för att på längre sikt säkra tillgången till allsidig och oberoende nyhetsbevakning och opinionsbildning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en säkerhetspolitisk granskningsfunktion för utländska direktinvesteringar i svenska medieföretag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kapaciteten hos de enheter inom polisen som arbetar med demokratifrågor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Brottsförebyggande rådet ett tydligare uppdrag att utbilda och stötta medierna att hantera och anmäla hot och trakasserier och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra brottsofferjourernas kapacitet att stötta utsatta journalister och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp insatser mot hot mot journalister och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om offentligt stöd för mindre medieföretags investeringar i säkerhetsåtgärder och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samdistribution av post och tidningar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett fortsatt brett uppdrag för public service och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion

så långt det är möjligt ska tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat oberoende för public service och tillkännager detta för regeringen.

Tillgång till allsidig och oberoende nyhetsbevakning

En fri press är en förutsättning i en demokrati. Tillgången till en allsidig och oberoende nyhetsbevakning och opinionsbildning i hela landet måste säkras. Det är då extra viktigt att bevaka områden som är särskilt utsatta där nyhetsbevakning saknas eller har lägre frekvens och se vad mer som kan göras för att förbättra situationen. Mediestödet behöver utvecklas för att säkra tillgången till allsidig och oberoende nyhetsbevakning och opinionsbildning i hela landet framöver.

Behov av granskning av utländska investeringar i svenska medieföretag

Det är sedan tidigare känt att utländsk makt har strategiska intressen av att påverka också svensk debatt och på sikt vårt lands handlingsfrihet. För att inte öppna dörrarna på vid gavel vore det därför betydelsefullt att söka höja trösklarna på lämpligt sätt, med respekt för grundlagarna. Vår bedömning är att EU-kommissionens regelverk för granskning av utländska direktinvesteringar som kan påverka säkerhet eller allmän ordning ger utrymme för en nationell granskningsfunktion att också granska investeringar som rör förmågan att kontrollera information och medias frihet och mångfald. Regeringen bör givet det säkerhetspolitiska läget därför skyndsamt inrätta en säkerhetspolitisk granskningsfunktion också för utländska direktinvesteringar i svenska medieföretag. Inte i syfte att stoppa utländskt ägande i svensk media, utan i syfte att stå bättre rustade mot verksamhet som kan utgöra ett hot mot svensk demokrati, exempelvis om utländska direktinvesteringar riskerar påverka möjligheten till fri och oberoende media i hela Sverige. Regeringen behöver återkomma till riksdagen med information om hur man avser gå vidare med en sådan och om det är via ISP eller på annat sätt.

Förstärkt skydd för media mot hat, hot och trakasserier

Media kallas av goda skäl för den tredje statsmakten. Den utgör en av våra viktigaste samhällsinstitutioner eftersom en stark liberal demokrati kräver en stark media som granskar makten, informerar medborgarna och belyser samhällsproblem. Det är en viktig anledning till att vi vill göra det svårare att ändra grundlagens skydd för pressfriheten och andra rättigheter.

För att den tredje statsmakten ska lyckas med sitt uppdrag fullt ut krävs att medier är verksamma från Kiruna i norr till Trelleborg i söder, från den lilla kommunen till riksdagen och Rosenbad. Centerpartiet ser allvarligt på de vita fläckar av bevakning som uppstått till följd av nedläggningar och nedskärningar inom lokalmedia på mindre orter.

Vi kommer även fortsättningsvis att bedriva en mediepolitik som möjliggör livskraftig journalistik i hela landet.

I samband med bland annat internets framväxt och att politiker attackerat media har hot, hat och trakasserier mot journalister ökat i omfattning och grovhet. Det är ett allvarligt hot mot den liberala demokratin. Kvinnor och minoriteter är särskilt utsatta, vilket riskerar att begränsa vilka röster som hörs i samhällsdebatten. Även detta är ett demokratiproblem.

Centerpartiet vill stärka kapaciteten hos de enheter inom polisen som arbetar med demokratifrågor och ge Brottsförebyggande rådet ett tydligare uppdrag att utbilda och stötta arbetsgivare, fackföreningar och personer som arbetar inom media i hur de bör hantera och anmäla hot och trakasserier. Vi vill dessutom att brottsofferjourerna får ökat stöd för sitt viktiga arbete med att stötta utsatta journalister.

Hot mot journalister blir ett hot mot såväl det fria ordet som demokratin i bredare bemärkelse och kan aldrig accepteras. Det är därför också viktigt med uppföljning av regeringens handlingsplan mot hat och hot mot journalister, förtroendevalda och konstnärer och att den kan kompletteras efter behov.

Vi vill dessutom införa ett offentligt stöd, likt det som finns för trossamfund, som nyhetsredaktioner och andra inom media kan använda för att investera i säkerhetsåtgärder – från investeringar i fysisk säkerhet till säkerhetsutbildningar och it-säkerhet. Det är inte minst viktigt för små företag som saknar de stora mediehusens resurser och kunskap.

Samdistribution av post och tidningar

Det finns fortfarande många som är villiga att betala för att få sina nyheter. Det finns dock svårigheter att få tillgång till media i hela landet. Dels är det på vissa håll svårt att få ut fysiska tidningar eftersom det är problem med distributionen, dels är det svårt i stora delar av landet att få tillgång till media eftersom det saknas stabil och snabb internetuppkoppling.

I den statliga utredaren Kristina Jonängs delbetänkande ”Som ett brev på posten” (SOU 2016:27) återges postbranschens perspektiv på samdistribution av brev och tidningar. Det är tydligt att de marknadsinriktade aktörerna, exempelvis distributörerna, ser ett behov av att på andra sätt öka sin beläggning då både tidnings- och brevfräsändelser minskar. Att samdistribuera brev och tidningar skulle öka både tids- och kostnads-effektiviteten samt påverka positivt ur miljösynpunkt då färre transporter behövs. Tidningar och brev har idag olika tidpunkt för leverans till kund. Vårt förslag innefattar att den gemensamma distributionen sker enligt nuvarande tidningsdistributörers tidsordning. Förslaget bidrar även till att vidmakthålla en bättre tillgänglighet/service både på landsbygd och i tätort, vilket är av största vikt också för tillgång till lokaljournalistik och därmed en fungerande demokrati.

En tillgänglig och oberoende public service

Public service spelar en stor roll för spegling av hela landet. Den behövs sida vid sida med de privata aktörerna för att ha en mångfald av perspektiv. Ett fortsatt brett uppdrag

för public service är centralt för att utbudet ska vara fortsatt relevant för många i Sverige. Det medför även att exempelvis personer med funktionsnedsättning också kan få ta del av ett brett utbud eftersom det är på public service som sådana krav kan ställas.

Vi lever i en tid med ett allt mer differentierat medieutbud och tidningar under ekonomisk press. Samtidigt finansierar vi public service-medierna SVT, SR och Utbildningsradion. Med nya digitala verktyg finns goda möjligheter att få mer public service utan extra kostnader.

Enligt sändningstillståndet ska public service-medierna ”präglas av folkbildningsambitioner”. Men genom att begränsa användandet av det producerade materialet till egna kanaler begränsas dessa ambitioner och möjligheter. För att få ett ökat utnyttjande av allmänheten och av andra medier av det public service-material som Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion producerat behövs en förändring av deras öppenhet och tillgänglighet.

Centerpartiet värderar public services viktiga uppdrag att granska makten. Vi vet också att public services kapacitet och opartiskhet i många fall varit bland de första offren när auktoritära och illiberala ledare tar makten. Public services oberoende bör därför skyddas.

Oberoendet är centralt för att public service ska uppfylla det demokratiska syftet. En del i detta är att se över det faktum att regeringen i dag är den instans som har att fatta beslut vad gäller förhandsprövningen. Att public service är oberoende vad gäller politisk påverkan är viktigt och bör även fastslås vad gäller förhandsprövningen. Därför bör systemet enligt vår mening se annorlunda ut där regeringen inte är inblandad i beslutsfattande vad gäller förhandsprövningen.

Catarina Deremar (C)

Anne-Li Sjölund (C)

Anna Lasses (C)

Jonny Cato (C)

Muharrem Demirok (C)

Martina Johansson (C)

Anders W Jonsson (C)

Helena Vilhelmsson (C)

Anders Ådahl (C)

Christofer Bergenblock (C)

Niels Paarup-Petersen (C)

Malin Björk (C)